

Hoe deden de Huiszwaluwen het in 2024?

En wat zijn de ontwikkelingen in 20 jaar

Hoe gaat het met de Huiszwaluwen in onze regio? Om die vraag te beantwoorden, gaan elk jaar 12 tellers op stap om alle bekende kolonies te tellen en te zoeken naar nieuwe nestellocaties. De tellers zijn blij als er veel nesten zijn en teleurgesteld als een goede plek niet meer in gebruik is.

■ Johan Stuart

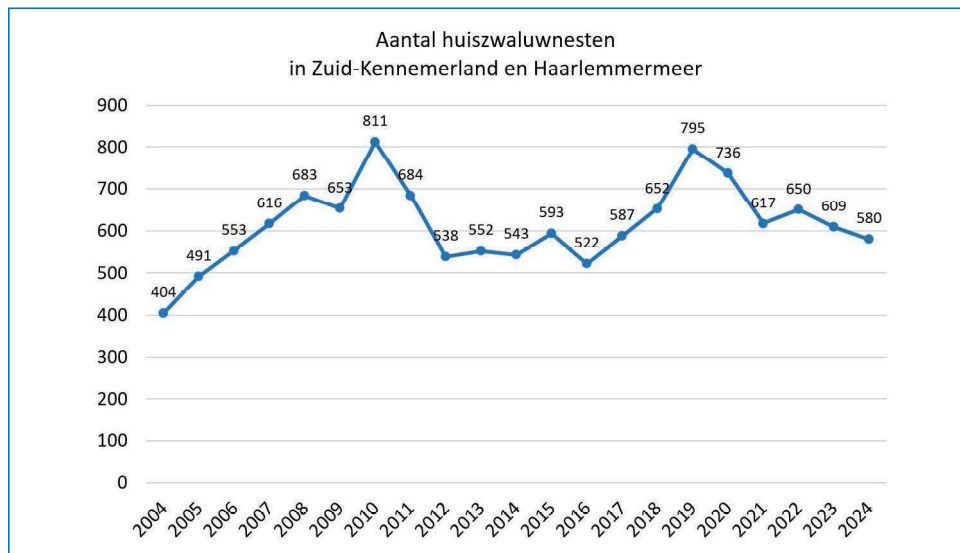
HUISZWALUW bij nest. Foto: Johan Stuart

De Vogelwerkgroep begon al met tellingen van huiszwaluwnesten in 1985. Deze eerste tellingen waren echter nogal gefragmenteerd. Vanaf circa 1992 worden structureel (vrijwel) alle deelgebieden in onze regio geteld.

Aantal laatste 20 jaar

In 2024 hebben zeker 565 paartjes Huiszwaluwen in onze regio gebroed. Het zijn er

waarschijnlijk wat meer omdat drie locaties niet geteld konden worden. Loslopende erfonden en dichte hekken waren daarvan de oorzaak. Op die locaties werden in 2023 21 nesten gevonden. Met die kennis schat ik dat er zo'n 580 bezette nesten waren in 2024. Dat is wat minder dan de 609 in 2023. In grafiek 1 zie je de resultaten van de laatste 20 jaar.

GRAFIEK 1: Aantal huiswaluwnesten in Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer.

Verspreiding over de regio

Huiswaluwen broeden vaak in kolonies en bouwen liefst zelf hun nesten. Ze kiezen daarvoor bij voorkeur een huis of gebouw met overhangende witte dakrand, liefst in de buurt van plekken met voldoende modder of klei, en voedsel in de vorm van insecten. Dat verklaart ook waarom ze vooral aan de randen van onze bebouwde omgeving te vinden zijn, en niet midden in Haarlem. Het kaartje geeft de verspreiding weer van de adressen met huiswaluwnesten. Dit kaartje is gedetailleerder te bekijken via de website van de Vogelwerkgroep: www.vwgzkl.nl/veldwerk/huiswaluw

Ervaringen van de tellers

De tellers gaan op stap met de instructies van Sovon in het hoofd: tellen van nesten in aanbouw en bewoonde nesten tussen 10 juni - 10 augustus. Er zijn telgebieden die het goed doen en in andere gebieden gaat het minder. Laten we de regio's van noord naar zuid doorlopen. Eef van Huijssteeden telde in het noordwestelijke deel van Spaarnwou-

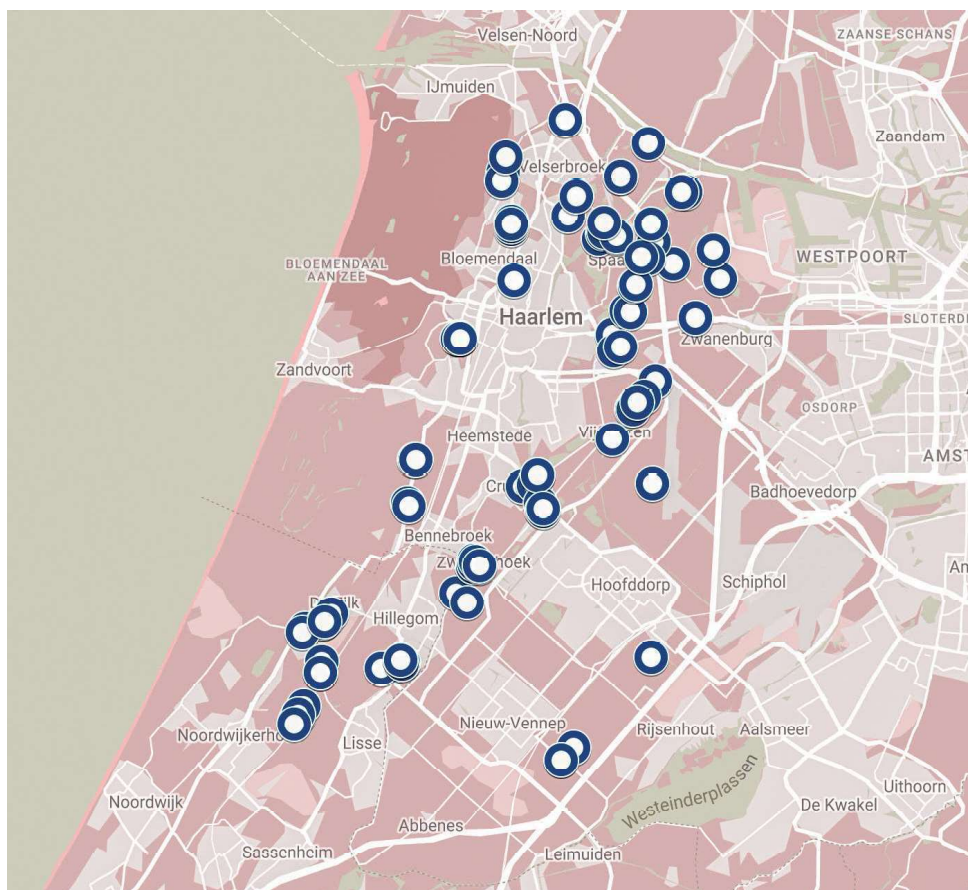
de Park meer nesten dan ooit. De kolonie bij de manege langs het Noordzeekanaal groeide van 11 naar 19 nesten en ook bij recreatieboerderij Zorgvrij steeg het aantal nesten tot 15 stuks. Omdat onder de nesten een terras is, zijn er plankjes gemonteerd om de poepjes op te vangen. In Santpoort waren wat minder nesten, maar er was wel een nieuwe locatie met één nest op een nieuwe boerderij. In Velsbroek waren de Huiswaluwen sinds 2012 verdwenen, maar Annemieke vond weer een nest tegen een huis aan de Hofgeesterweg nadat ze hier Huiswaluwen hoorde vliegen.

Ook aan de Vondelweg in Haarlem-Noord ging het dit jaar goed. In totaal vond Tom van de Boomen er 37 bezette nesten tegen de gevels. Dit is nu de grootste kolonie van onze regio. Een groot deel broedt in de kunstnesten die de woningbouwvereniging heeft opgehangen. Tom vond ook een nieuwe locatie: 5 nesten aan de Spaarneschool in Spaarndam. Bij de molen langs de Lagedijk werden door de eigenaar 16 kunstnesten

opgehangen, omdat de aantallen elk jaar afnamen. Hij weet de achteruitgang aan een gebrek aan goede klei. De kunstnesten zouden een oplossing moeten zijn. Helaas heeft het ophangen niet geholpen, want de aantallen namen verder af van 9 in 2023 naar 5 in 2024. Van de 16 kunstnesten werden er 3 gebruikt.

Dit jaar was er extra aandacht voor het gemaal in Haarlemmerliede. Daar was het Hoogheemraadschap kort voor het arriveren van de Huiszwaluwen begonnen met een renovatie van het dak. Toen een attent lid

van onze Vogelwerkgroep ze daarop wees, trokken ze het boetekleed aan en hebben ze als compensatie 12 kunstnesten geplaatst. Deze waren nog niet in gebruik, wel bouwden de zwaluwen hier zes nieuwe nesten. Mogelijk dat de kunstnesten later wel gebruikt gaan worden. Gelukkig vond Marian Belderok aan de Hoge Spaarndammerdijk een kolonie die wel groeide, van 20 naar 27 nesten. Nico Slootboom telt de oostkant van Haarlem en hij had succes langs het Lie-wegje. Daar werden 5 nesten gebouwd tegen een huis (waarvan er helaas twee in de loop van de zomer verdwenen). In Haar-

Kaartje met **VERSPREIDING** van alle adressen met huiszwaluwnesten in 2024.

JOHN WEMPE vroeg hulp van de Vogelwerkgroep voor het plaatsen van kunstnesten bij zijn schuur bij de molen langs de Lagedijk. Het bestuur besloot meteen geld beschikbaar te stellen uit het projectenfonds. De eerste nesten zijn nu bezet, maar het kan beter. Ooit broedden bijna 40 paartjes onder zijn daklijst, nu 5 paartjes.

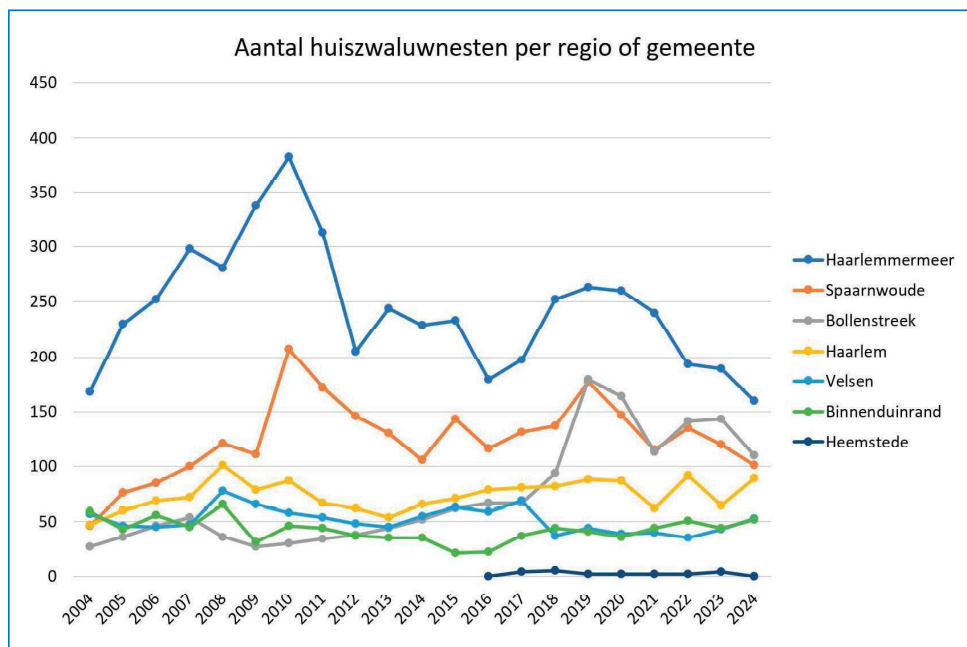
Foto: Johan Stuart

Iem-West (Ramplaankwartier) telde Eef Kieft 40 nesten waarvan 15 nesten aan één huis.

In de Haarlemmermeer zijn de resultaten ook wisselend. Sommige kolonies werden kleiner, andere groeiden wat. En gelukkig ook hier wat nieuwe nestelplaatsen. In Nieuwe Brug vond Dick Huijs 11 nesten tegen een oude schuur. Coen Looij stuurde teleurstellende gegevens van de ooit grootste kolonie van de regio aan de Rijnlanderweg. Vroeger broedden hier meer dan 100 huiszwaluwpaaftjes, nu nog maar 6. Coen zag hier veel kapotte nesten. Of dit door het weer komt of door de vele Kauwen en Eksters op het erf is onbekend. Hans-Peter Breeuwsma en Erwin

Robbertz telden in Cruquius en Zwaanshoek juist wat meer nesten. Langs de Hillegomerdijk in Zwaanshoek zijn nu 14 bezette nesten. Een Poolse bewoner van een huis met huiszwaluwnesten langs de Bennebroekerdijk vertelde dat er twee jonge zwaluwen uit het nest waren gevallen. Haar dochter, biologiestudent, heeft de dode vogeltjes opgeraapt voor verder onderzoek.

Uit Vogelenzang rapporteerde Antje Ehrenburg enthousiast dat ze na vele jaren weer een nest had gevonden aan een oude bollenschuur die vorig jaar was opgeknapt. Op een ander adres langs de Vogelenzangseweg vond ze een huis met 30 bezette nesten, de tweede kolonie van onze regio. Ook rond De

GRAFIEK 2: Aantal huiszwaluwnesten per regio of gemeente.

Zijk, Lisse en Hillegom een wisselend beeld. Op de 23 adressen met nesten veel schommelingen in de aantallen. Jan Albert Mooleenaar telde dit jaar voor het eerst en vond twee nieuwe broedlocaties langs de Leidsevaart. Bij de oude schuur aan de Leidsche Straat in Hillegom die mogelijk gesloopt gaat worden, waren vorig jaar 30 nesten en nu nog geen 10. Hier heeft de Vogelwerkgroep in de persoon van Cees Timmermans een huiszwaluwtil geplaatst, die nog niet bezet is. Misschien gebeurt dat wel als de schuur gesloopt wordt?

Verloop per regio

Grafiek 2 vat de resultaten van de tellers over de afgelopen 20 jaar samen. De cijfers zijn per regio of gemeente samengevoegd.

De Haarlemmermeer is en blijft het belangrijkste gebied voor onze Huiszwaluwen. Maar hier nemen de aantallen flink af. Wat

opvalt is de grote toename in de Bollenstreek in 2019, maar dat wordt veroorzaakt doordat het zoekgebied wat is uitgebreid. Hillegom en Noordwijkerhout worden sindsdien meegenomen in de tellingen.

De verschillende huiszwaluwtilen in onze regio worden ook gecontroleerd door de tellers, maar zijn helaas nog niet bezet. Soms heeft dat wat tijd nodig.

Alle gegevens worden verzameld en centraal doorgegeven aan Sovon. Daar doen ze mee in de index van deze soort over heel Nederland. En dat is belangrijk, want de aantallen per regio wisselen nogal sterk.

Dankwoord

Tellers hartelijk bedankt! Dit zijn Eef van Huijssteeden, Annemieke Huneke, Tom van den Boomen, Marian Belderok, Nico Slotboom, Dick Heijs, Coen Looij, Hans-Peter Breeuwsma, Erwin Robbertz, Eef Kieft, Antje Ehrenburg, Jan Albert Mooleenaar.